

KÖNYVTÁRI HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

9. SZÁM

1990. SZEPTEMBER

Szerkesztőbizottság

Tverdota Miklósné *elnök*
Katsányi Sándor *felelős szerkesztő*
Aknay Tibor, Bardócz Antalné
Csoma Mihályné, Havas Katalin
Varró Istvánné, Weisz Sándorné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ara: 10.- Ft

Előfizetési díj egy évre 120.- Ft

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám

90/310

Eng. szám: III/UHb/30/1981

ISSN 0139-1917

FÖLDSZINTES SZOLGÁLTATÁSOK

A "földszintes szolgáltatások" kifejezés azon a sajtótájékoztatón hangzott el, melyen a Központi Könyvtár Közhasznú Információs Szolgálatának új vállalkozásaival ismerkedtek meg az újságírók. Kiss Jenő főigazgató nevezte így a könyvtári tevékenységeket azt a körét, melyet a világ más országaiban "állampolgári információ" vagy "közösségi információ" avagy valami más néven, de mindenütt a használók igényével, a közönség tetszésével találkoznak. Nálunk a Wenckheim palota földszintjén kapott helyet.

Ezen a nyáron - mint arról az augusztus 29-i sajtótájékoztatón az érintett intézmények vezetői beszámoltak - három új területtel gyarapodott ez az információs szolgáltatás.

* * *

A Különleges Tudakozó feladatát szeptember 3-tól a Magyar Távközlési Vállalat budapesti igazgatóságával történt megegyezés alapján a FSZEK fogja teljes egészében ellátni. Tóth Ferenc, a vállalat igazgatóhelyettese szerint az a racionális, ha a távközlés a mű-

szaki szolgáltatásokra, a technikai jellegű kérdésekre koncentrálnak - a telefonszámokkal kapcsolatos információkat továbbra is ők fogják megadni - viszont a Különleges Tudakozó a maga szerteágazó, vegyes kérdéseivel túlnőtt a távközlés feladatkörén, jobb helye lesz egy eleve információs szolgáltatásra berendezett intézményben. Kiss Jenő ugyancsak azzal indokolta meg a feladat átvételét, hogy egy könyvtár információs háttérbázisa erősebb, mint egy műszaki intézményé, és ott a kulturális jellegű kérdések átirányíthatók a hagyományos tájékoztatáshoz. A könyvtári működtetés mellett szól továbbá, hogy az személyesen is igénybevehető. A könyvtárnak egyébként is létérdeke - ha helyt akar állni a felgyorsult világban, - hogy hagyományos-kulturális tájékoztatásának körét a mindennapi élet információinak körére is kiterjessze.

A Különleges Tudakozó munkáját eddig a Távközlési Vállalatnál egy 16 m²-es szobában két dolgozó végezte. A két intézmény közötti megállapodás értelmében a vállalat átadta a FSZEK-nek két dolgozó munkabérét, hét telefonvonalat a megfelelő kapcsolási rendszerrel, továbbá mindazt a technikai felszerelést, melyet a Tudakozó dolgozói

használtak (pl. mikrofilmleolvasó készüléket). Így tehát a FSZEK-től az új szolgáltatás átvétele nem követelt személyi vagy anyagi áldozatot, nem rövidítette meg a meglévő, hagyományos szolgáltatásokat.

Szeptember 3-tól tehát egyesült a Közhasznú Információs Szolgálat és a Különleges Tudakozó.

A "Közhasznú" két fővel megerősítve működteti az 1-170-100 vonalat. Az igénybevétele - mint az várható volt - maximális. (A Különleges Tudakozó a Távközlés keretében évi 200 ezer információt adott.) Mindjárt az első nap 1200 telefonbeszélgetést regisztráltak a Közhasznú dolgozói. Ez azt is jelenti, hogy merőben új rétegek kapcsolódnak a könyvtárakat igénybe vevők köréhez, hogy naponta több mint ezerszer hangzik el az "itt a Szabó Ervin Könyvtár", hogy az intézmény új szállal kötődik a főváros közönségéhez.

A könyvtár új tudakozója az említett 117-0100 telefonszámon minden munkanapon 8-21 óráig hívható. Ugyanakkor megszűnik a 118-2934 és a 118-2050 számok információs szolgáltatása; kollégáink azonban továbbra is a 118-2934-es vonalon tarthatják a csoporthal a kapcsolatot.

* * *

A sajtótájékoztató másik témája a Továbbtanulási Tájékoztató Központ tevékenysége volt. Ez az ugyancsak közhasznú szolgáltatás július 11-én kezdte meg működését (a Híradó olvasói az ez évi 6. számban tájékozódhattak róla Gál Györgyné cikkéből), most mutatkozott be azonban először a széles nyilvánosság előtt. Már a nyári hónapok is igazolták létjogosultságát: augusztus végéig 160 érdeklődő kereste fel. A látogatók 25%-a frissen érettségizett (jóllehet az ő számukra csekély az amerikai tanulmányok lehetősége), a többi már egyetemre járó vagy végzett, aki posztgraduális képzésben kíván részt venni. Az eddigi látogatók között sok

a közgazdász, a filmmel, számítógéppel foglalkozó és az angol szakos hallgató vagy tanár. Szeptemberben a tanévkezdés és a sajtótájékoztató hatására ugrásszerűen megnőtt az érdeklődés. A téma jellegéből következik, hogy telefonon (138-4933/64) csak az alapvető eligazítást tudják megadni, érdemi tájékoztatást személyes felkeresés esetén adnak, hétfőn - kedden - pénteken 12-16 óráig, csütörtökön 15-20 -ig.

* * *

A "Közhasznú" harmadik új kínálata szeptembertől a Közlöny szolgálat. A Központi Könyvtárba, mint ismert, rendszeresen jár valamennyi magyar közlöny. Ezek a folyóiratolvasó teremben eddig is rendelkezésre álltak, és különösen újabban igen keresettek; az újdonság az, hogy szeptembertől a földszinten minden formáság, könyvtári beiratkozás nélkül is közvetlenül hozzáférhető, s ha a használó igényli, a z o n n a l másolat is készíthető a könyvtári díjtételek mellett, minden munkanapon reggel 8-tól este 9-ig.

* * *

A sajtótájékoztatón Kiss Jenő felvilágosította a közhasznú szolgáltatások továbbfejlesztésének néhány lehetséges útját is. A továbbtanulási tájékoztatás terén fontos és igen kívánatos továbblépés lenne, ha az információ szolgáltatás az Egyesült Államokon túl az európai felsőoktatási intézményekre is kiterjedne. A közlönyolvasó kiegészülhetne a helyi önkormányzati szervek döntéseinek dokumentumaival; a gyakorlati tájékoztatást gazdagítaná a vásárlói tesztek gyűjteménye, az egyénileg külföldre utazók pedig örömmel fogadnák a külföldi turista-térképek kölcsönzését. Kérdéses, hogy mindezek hogyan, milyen áron és milyen ütemben valósíthatók meg, az azonban bizonyos, hogy a "földszintes szolgáltatások" iránt a társadalom igénye elemi erejű.

/K. S./

VESZÉLYEZTETVE

Beosztását tekintve néhány lépcsőfokkal fölöttem lévő kollégám, megtudva, hogy a munkahelyemen /FSZEK VII. ker. kv. Sziget klub/ egy pályázati munka kapcsán kábítószerez fiatalokkal is foglalkozom, kijelentette, hogy a mai szűkös lehetőségek közepe ez a munka az alapellátástól von el pénzt, s ha ez közismertté válik, akkor engem a könyvtáros társadalom haragja el fog söpörni /sic!/. Egyáltalán könyvtáros vagyok még?

Riposzt helyett a döbbségtől bémáság hatalmasodott el rajtam. Ki szólt belőle? A magánember, s. kolléga vagy a főnök? Lehet-e, szabad-e rendszerváltás után -s akármikor- több év munkáját felületes ismeretek birtokában megkérdőjelezni? Újra az önigazolásra kell koncentrálnom, s nem a tényleges munkára? /Ld. Könyvtári Híradó 1989/6. Devianciák c. cikkemet./

A gazdaság szerkezeti átalakításához, a fejlődéshez kölcsönök, tőkebeáramlás,

privatizáció szükséges, másként nem megy. Az eddig fel nem tárt, halmozódó társadalmi szintű szociális problémák kezeléséhez /és nem megszüntetéséhez!/ szintén pénzre, sokra lenne szükség. Nő társadalmunkban azok száma, akik egzisztenciális gondokkal küszködnek /kisnyugdíjasok, munkanélküliek, létminimum alatt tengődők, leszázalékoltak, első munkahely nélküli fiatalok, csövesek, hontalanok stb./ Valószínűleg a tovább élő, de más néven nevezett maradékelv érvényesül, az elsőbbséget a gazdaság élvezi.

A közművelődés, s ezen belül a könyvtárak fejlesztése elodázhatatlan. Nyűgglődünk csak, hogy a használói igényeknek egyre jobban megfeleljünk, de pénz nélkül ez se megy. S lesz-e, marad-e nekünk?

E sematikus leegyszerűsített képleten tovább haladva kérdések, amelyekre felelnünk kell:

- Kiket kell szolgáljunk?

- Milyen szolgáltatást hagyjunk meg, és mit faragjunk le?

- Tartasuk meg a pénzes szolgáltatásokat, a többit építsük le?

- Mi lesz a leszakadó olvasói rétegekkel?

- Egyáltalán mi vár a hátrányos helyzetű olvasókra?

Az utóbbi években egyre több könyvtáros fórumon vetődött föl, hogy a közművelődési könyvtáraknak is részt kellene vállalniuk - természetesen lehetőségein belül - a társadalmi-pszichés-szociális-deviáns problémák orvoslásában. Volt, ahol csak a sürgető igény fogalmazódott meg, de volt, ahol fejlődési lépcsőfokokat átugorva megoldási módokat is hallhattunk. Nemrégiben olvashattuk hálózatunkról, hogy a fiókökönyvtárak hálózata lassan szociális funkciókat ellátó hálózattá alakul.

Mindezek azonban csak óhaj, elmélet, utópia, maximum elszigetelt jelenségek.

Hatodik esztendeje foglalkozom könyvtári munkámon belül is, azon kívül is csöves, kábítószeres, alkoholista, antiszociális fiatalokkal, problémáikkal. Továbbgondolásra szeretném felajánlani mindeközben felvetődő kérdéseimet, tapasztalataimat.

Néhány éve hátrányos helyzetű fiatalnak a cigány fiatalokat, a szakmunkástanulókat, a sokgyermekes családok tagjait, az intézeti nevelteket tartottuk. Ha egy gyerekre vagy ifjúra e kategóriák közül kettő is ráillett, már többszörösen hátrányos helyzetűnek minősült.

A könyvtárak főleg csoportos módszerekkel foglalkoztak velük, renghagyó órák vagy olvasótáborok keretében. Tehát ugyanazokkal a módszerekkel fordultak feléjük, mint a normál csoportokhoz.

A nyolcvanas években fokozatosan veszítették színüket az olvasótáborok, a csoportos foglalkozások kezdtek rutinossá válni,

s közben megjelent egy olyan réteg, akiket még definiálni se tudunk igazán: antiszociálisok, csövesek, punkok, alkoholisták, narkósok, politoxikománok, kiskorú prostituáltak, arabozók stb.

A kriminalitással érintkező társadalmi-pszichés eredetű hátránnyal rendelkezők, vagy az afelé sodródó veszélyeztetettek teljesen más megközelítést igényelnek a hozzájuk közeledőtől, problémájukat felvállalótól, kezelőtől, legyen az pedagógus, pszichológus, rendőr, lelkész, esetleg könyvtáros.

Az a mentálhigiénés szemlélet, amely az empátián keresztül a segítő kapcsolatban kellene hogy megnyilvánuljon, még kevesek sajátja. A legfőbb munkaeszköz a személyiség kell, hogy legyen, ami tükröt tartva segít lépésről lépésre felfedezni azokat az értékeket, amelyek mindenkiben rejlenek. Ennek a módszernek/életformának elsajátításához göröngyös út vezet. Lélektani, önismerteti, csoportdinamikai ismeretek mellett a segítő beszélgetés fogásaira is szükség van.

Talán ha az olvasászociológiai kutatások újra fellendülnének, jobban alátámasztanák mindezen ismeretek szükségességét és használhatóságát. Lehet, hogy kiderülne, vagy inkább beigazolódná az a feltevés, amit egyre gyakrabban hallhatunk, hogy sokak számára a könyv, a könyvtárlátogatás csak ürügy ahhoz, hogy kapcsolatot létesítsenek vagy tartsanak egy számukra szinpatikus intézmény őket elfogadó tagjával. S ha ez megtörténne, meg kellene fogalmaznunk újra szerepünket, feladatainkat. Bár késésben vagyunk, de még nem maradtunk le semmiről. Az ilyen irányú szemléletformálás még az egészségügyben és a szociális munkában is csak az elején tart.

Feltételezve azt, hogy megszereztük a kívánt tudást és szemléletet, a gondok enyhülése helyett újabb csapdák várnak ránk.

Szociális ellátó rendszer vagy szemléletesen szociális hálóként emlegetett formáció ugyanis országunkban még nem létezik. Így aki egy problémába beleártja magát, szinte törvényszerű, hogy átlépi, át kell lépnie képletesen meglévő hatáskörét, hogy elérje a következő láncszemet. Egy friss példán keresztül bemutatom ezt.

Több éve általam is gondozott politoxikomán ismerősömből egyszerre minden gyógyító intézménynek, pszichiátriának elege lett. Nem vették fel egyik osztályra sem, a kapuk becsapódtak előtte. Közben rendőrségi eljárás is indult ellene, s hogy zavarosabb legyen az ügy, volt egy öngyilkossági kísérlete. Krízisbe került, azonnali ellátásra szorult. Családja nincs, jogi képviselője elérhetetlen, szabadságon van.

Lehetőségeim:én is elküldöm és leszerellem, vagy bejuttatom mégiscsak arra az osztályra, ahonnan vizsgálat nélkül, telefonon

elutasították. Az utóbbi sikerült.

Eredmény: diagnózisom az ügyeletes pszichológus szerint jónak bizonyult, átmeneti gondozását vállalták. A telefonon elutasító szakember azóta, ha látogatások alkalmával találkozunk, nem fogadja köszönésemet.

Ha "csak" segítő beszélgetést folytatok vele, hiszen kompetenciám erre jogosít fel, akkor máshogyan is végződhetett volna...

Újabb fontos elem a segítségben a távolléstartás, a segítő és a segített határainak pontos kijelölése. A túl nagy távolság nem engedi meg a problémák felszínre kerülését, hűvös társalgássá kophat. Az ideálisnál nagyobb közelség a baráti kapcsolat jellemzőit hordozza, ami viszont a segítő kezét köti meg, lehetőségeit minimalizálja. A helyes egyensúlyi állapot megtalálásához csak a gyakorlat során lehet eljutni, a kudarcok és a sikerek elemzése során.

Ha már valaki elindul ezen az úton, tudnia kell /ez szinte mindenkire vonatkozik/, aki hátrányos helyzetűekkel foglalkozik/, hogy a kudarc gyakoribb lesz tevékenységében, mint az önfelelt, a jó munka után érzett öröm. Gyakoriak a visszaesések alkoholisták és drogfogyasztók között. Nem le-

het tudni, hogy a gyógyult valóban gyógyult-e? A devianciák szinte vonzzák egymást. Az antiszociális viselkedést követheti alkohol vagy drogfüggőség, ami viszont bármikor párosulhat kriminalitással is. Ha a segítettben csak a bűnözőt, a bűnelkövetőt látjuk meg, akkor mi is hozzájárulunk ahhoz, hogy megbélyegezzük /stigmatizáljuk/. A sokszor agresszív viselkedés, lepusztult külső esendő, fejletlen személyiséget takar. A másik személy "mássághoz" való jogát el kell fogadnunk. Ez alaptörvény.

A segítő tevékenységét a segített gyakran felértékeli, mindenhatónak véli. /A szakirodalom ezt omnipotenciának nevezi./ Úgy érzi, ha valaki végre meghallgatta, gondjai eltörpülnek. Ezt a gyakori helyzetet a helyes önismeret és a kapcsolat kontrollja tarthatja mederben.

Egy új szemlélet néhány szempontját szerettem volna vázlatosan felvillantani. Szakirodalom és képzési forma már bárki számára elérhető. Hiszem, hogy a könyvtári munkát, az olvasószolgálatot fel tudja frissíteni. Nemcsak a hátrányos helyzetű olvasókhoz lehet általa közelebb jutni, hanem minden olvasóhoz, minden emberhez.

Kály-Kullai Károly

BETEGEK, ÖREGEK, CSŐDBE JUTOTTAK

Kedves Kinga!

Azt hiszem, nagyon nehéz helyzetbe hoztalak, amikor minden magyarázat nélkül a kezdebe nyomtam a Frankl könyvet. Önmagában igazán nem magától értetődő a biblioterápiával való kapcsolata. Ezért próbálok most valamit eldadogni.

Rögeszmém ez a Frankl könyv. Ebben találtam meg a betegekkel, öregekkel, csődbe jutottakkal, egyáltalán voltaképpen az emberekkel való foglalkozás /ez ronda szó, de nem tudok most mást/, az e g y ü t t élés, talán néha a segítség elvi, lélektani alapjait. Teljesen meggyőződtem a személyes tapasztalataival, nagyon tetszik a módszere. Ebben áll össze, ide fut minden, amit idáig megpróbáltam összeszedni. A biblioterápiában is.

Talán a legmegfoghatóbb, ha időrendi sorrendben, önéletrajzi "vallomással" mondom el, hogy történt.

Szanatóriumban kezdtem a könyvtári pályát, kezdetben betegmunkaként. /Munkaterápia, erre akkoriban volt lehetőség/. Aztán rendes dolgozóként. Közben végeztem el a kiegészítő szakot. A kolleganóm is rehabilitált tüdőbeteg volt. Teljesen ösztönösen kezdtük, egyikünk sem tudott semmit. Gyorsan átnéztem ugyancsak a szakirodalmat, a KMK cikkgyűjteményét is, ezt később beadtam egy egyetemi

szemináriumi dolgozatnak, de ez volt az összes haszna. Vagy közhelyeket találtam, vagy olyasmit, amit biztosan nem lehetett megvalósítani.

Az olvasókkal szembeni magatartás tekintetében a legtöbbet az akkori ig. főorvostól kaptuk. Ő nemcsak vallotta, hanem élte is a betegközpontú gyógyítás elvét, a beteg t e l j e s, e m p á t i á s e l f o g a d á s á t. Érzelmével, indulataival együtt. Ha ezek nem pozitívak, az áthangolás a mi feladatunk. "A betegnek mindig igaza van!" Legfeljebb rosszul informált, érzelmileg nem megfelelően ellátott stb. A feudális magyar egészségügyben még a viszonylag nagyobb szociális érzékenységgel tudógyógyászok közt is kiemelkedett a betegek személyiségének tiszteletével, a partnerkapcsolat megteremtésével. Ezt próbáltuk mi is, és hamarosan rájöttünk, hogy ez milyen óriási felszabadultságot eredményez. Egyszerűen nem lehetnek az embernek a betegekkel szemben negatív érzelmei, magyarul: nem tud a beteg olyat produkálni, ami megbántana. A legtöbben azonnal "fogták" a jelzéseket, alig volt konfliktus, viszont csodálatos emberi élményeink voltak, kötetszámmra. Pl. volt egy idős színész nő olvasónk, aki szinpatikus nőalakokról kért könyvet. Másnap a

teii könyvtárban üvöltve csapta elém Lewis: Anna Vickers-ét. "A múltkor a kollegája adott nekem börtönös könyvet, akkor azt hittem, hogy véletlen. Nem elég, hogy ott ment tönkre a tudóm, mért kínoznak még itt is velem!" A gyakorlatunknak megfelelően egyszerűen nem lehetett nem megsajnálni, leültetni és meggyőzni arról: nem tudtuk, hogy kémkedés gyanújával évekig elítélt volt. Sírva kért bocsánatot, holtáig tartott a barátságunk.

A k ö n y v a n y a g tekintetében rá kellett jönnünk, hogy a betegek kezébe csak harmóniát, az élet értelmébe vetett hitet sugalló, pozitív életszemléletű könyvek valók. Természetesen nem a tanregény szintjén, hanem az alkotó saját életfelfogása üzenetként, ideértve pl. a késői Radnóti verseket is, vagy az újabbat említve: Salamovot. Nem számít a téma. Mivel az igazság kiderül, az erkölcsi rend helyreáll, jó hatású lehet a krimi is. Horror, sokkoló modern regény, kiúttalanság élmény, világhatárzatrófiával riogató fantasztikum árt hat. A frász tör, ha idős ember viszi el Heller: Valami történt-jét, mert ha véletlenül érzelmileg azonosul vele, akkor csak a kampót keresi.

Ettől függetlenül n e m e l l e n k e z t ü n k senkivel, ha olyasmit vitt el, amit a viszonylag elviselhetőnek tartott, hozzáférhetővé tett könyvállományból nem tartottunk neki valónak. A vita, vagy a hiányérzet rosszabb a negatív olvasmányélménynél.

Megtapasztaltuk, hogy betegeknek csak s z í n v o n a l a s irodalom kell/ene/. A giccs hazug, a gyenge nem közvetít elég szuggesztíven. Lepereg. Persze, az ember csak azt adhat, ami van.

Fel kellett figyelni az olvasmányok é l e t p ó t l ó s z e r e p é n e k fontosságára. Ágyhoz kötött embereknek: sok cselekmény, izgalom a szükséges stressz-

mennyiség pótlása. Inkább a krimi racionális élménye, mint a nagyromantika, az esetlegesen felkavaró érzelmek. Az idő- és térhatárok kitágítása: történelem, útleírások.

Észleltük a h u m o r kiemelt szerepét. Kézről-kézre járt Kästner: Három ember a hóban, Sólem Aléchem. Egy csepp fölény, távolságtartás, a bajok felülről, kívülről szemlélése - erő, áthangolja az érzelmi állapotot.

A beteg ember fáradékonyága miatt szükséges szempont lehet a választásban az e g y s z e r ű s é g. Lineáris szerkesztés, egy-egy jellemző vonással megrajzolt szereplők, áttekinthető környezet. Nagyon szerették Björnsont, Lagerlöföt, a XIX. századi nőírókat, akkor még nagyon keresett volt Jókai.

Nagyon népszerűek voltak a k é p e k, albumok épp úgy, mint a képes folyóiratok. /Akkor még nem voltak benne meztelen széplányok/.

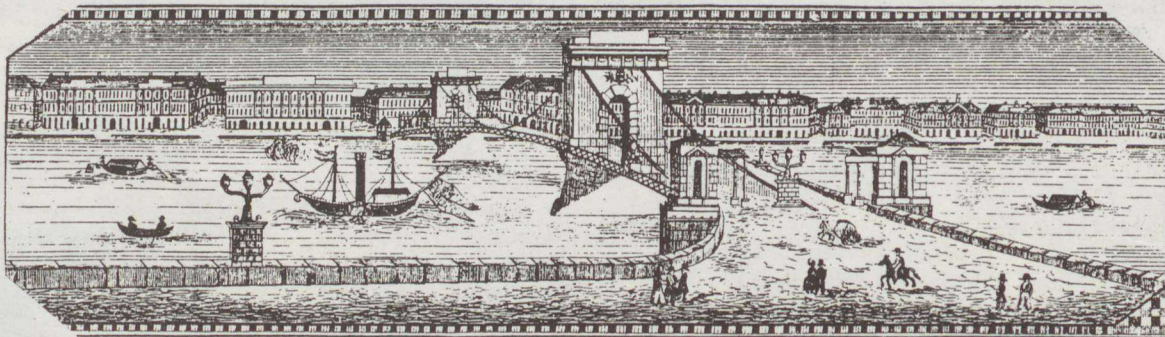
A h a l d o k l ó k lélektani el látását még csak tanulták akkor. /E. Kübler-Ross sem volt még/. A könyvtár azzal próbálta tartani a r e m é n y t, hogy vittünk, ill. otthagytuk a könyvet akkor is, ha nyilvánvaló volt, hogy nem fog már olvasni a beteg.

A lehetőség szerint próbáltunk ügyelni a t e c h n i k a i s z e m p o n t o k r a: kicsi, könnyű, öregbetűs könyvek. /Ill. legalább jó fekete festék./

Mindezek, mondom, csak ösztönösen indultak, lassan álltak össze. A kolleganóm csodálatosan tudott bánni az idős emberekkel. Persze, mást is csináltunk /e.ü. felvilágosítás szervezése, stúdió, előadások szervezése/, de ott is a könyvtárba futott össze minden.

/Folytatjuk./

Matavovszky Tiborné
XIII. ker. főkönyvtár

Jelen számunk illusztrációi: céhlevelek a 19. századból, a Budapest gyűjteményből.

NEM CSAK KÖNYVEKET VISZÜNK

Sokan és sokféleképpen próbálnak segíteni az öregeken és a mozgásképteleneken. Lassan már hat éve, hogy átvállaltam a könyvek házhozszállítását egyik kolléganőmtől. Havonta csak egyszer tudunk menni, akkor ad számunkra kocsit a Fővárosi Településtudományi Szolgálat. Nem pénzért, hanem emberségből vállalták.

Amikor először mentem, kicsit féltem, kikhez megyünk, milyen emberekhez. Nem kellett tartanom tőlük, kedélyes, barátságos öregek, akik néha kicsit bosszúsak és fáradtak, de mindennek tudnak örülni. Néha már kint állnak a kapuban és lesnek minket, amikor jövünk, vagy ha késik a kocsit, már telefonálnak, hogy mi történt, megyünk-e? Mesélnek, néha fényképeket is mutogatnak. Felélednek, hogy végre valakinek panaszkodhatnak, valakivel beszélgethetnek. Némelyiküknek az élethez való kapcsolatot jelentjük. Ők valamikor aktívan színházba, könyvtárba jártak, olvastak, érdeklődtek a világ dolgai iránt. Most, hogy egyedül maradtak, megöregedtek és nem tudnak kimozdulni otthonról, el vannak vágva minden ilyen szórakozástól. Azzal, hogy mi minden hónapban egyszer viszünk nekik könyveket vagy kazettákat, ezt pótoljuk.

Az öregek száma nem fog soha csökkenni, voltak, vannak és lesznek. Kolléganőim jár-

nak az öregek napközi otthonába is kölcsönözni, ahol sok öreg ember megfordul. Akik oda nem tudnak már lejárni, azokhoz megyünk mi. Előfordul, hogy váratlan és szomorú hírt kapunk: olvasónk meghalt. Néha a szó szoros értelmében megsiratjuk őket.

Az év elején szó volt a hálózaton belüli létszámcsökkentésről. Tudtuk, ha kevesebben leszünk is, a munka ugyanannyi marad, de az még eszünkbe sem jutott, hogy ezt a munkát vagy feladatot – egyik sem pontos kifejezés rá – lemondanánk. Sőt! Az év elején pályázaton vettünk részt, hogy újabb szolgáltatásokkal bővíthessük ezt a tevékenységünket. Vannak ugyanis olyan öregek és roszszul látók, akiknek nincs kazettás magnójuk. Nekik magnókat adnánk kölcsönbe – természetesen ingyen –, hogy ők is hozzájuthassanak az irodalomhoz a hangoskönyvek által.

Talán más könyvtárak is végzik ezeket a szolgáltatásokat. Talán mások is megpróbálják megteremteni ezeket a feltételeket, még ha nehéz is. Remélem, hogy ez megvalósul, mert nem csak nálunk, hanem a városban mindenütt vannak magányos elesettek. És mi nemcsak könyveket és kazettákat viszünk, hanem társaságot és egy kis szeretetet is...

Baranyainé Tóthpál Livia
II. ker. főkönyvtár

KIRÁLYI PROGRAM — KIRÁLYI VÁROSBAN

Július 11-14. között tartotta a Magyar Könyvtárosok Egyesülete XXII. vándorgyűlését Székesfehérvárott, "Múlt és jelen; a könyvtárak értékőrző és ismeretátadó szerepe a társadalomban" címmel és tematikával. Az a megtiszteltetés ért, hogy néhányadmagammal képviselhettem a FSZEK-t. Jelenlétemet súlyosbította a Híradó szerkesztőbizottság felkérése, miszerint: "Te írtál már egy szubjektív beszámolót Kárpátaljáról, írd legy szíves néhány sort a vándorgyűlésről is."

Divatba jött a szubjektív véleményem – gondoltam én, s amikor leültem megfogalmazni élményeimet, rájöttem: megint csak szubjektív tudok lenni. Hogy miért? Akit a történeti hitelességű beszámoló érdekel, az előbb vagy utóbb végigolvashatja a szakmai lapok korrekt beszámolóit, pontos képet kaphat az előadók nevééről, rangjáról, az előadások címéről, mondanivalójuk lényegéről.

Én nem erre vállalkozom. Megpróbálom hangulatilag felidézni Székesfehérvárt, a várost, lakóit és az ott előforduló bel- és külföldi vendégeket.

Azt hittem, hogy ismerem ezt a várost. Tévedésem óriási volt. Jártam a belváros utcáit és nem győztem kapkodni a fejem. Itt olyan műemléki helyreállítás kezdődött el, ami még a közönyös embert is felrázza. A régi épületek újból élni kezdtek, ahogy felragyognak helyreállított szépségükben. Esti megvilágításuk külön tanulmányt érdemel.

Az utcákat járva, a fehérvári polgárokkal elbeszélgetve nyilvánvalóvá vált a vándorgyűlést megnyitó Balsay István tanácselnök ténykedése. Meglepett szokatlanul meleg hangú, kulturált üdvözlő bezéde, mely nélkülözötte a protokolláris megnyitó minden írott és íratlan szabályát. Egy olyan ember gondolatait hallhattuk, ki városán keresztül az egyetemes kul-

turális örökség megőrzésére törekszik. Szavait az utcák képe, az őslakosok véleménye is igazolta.

Figyelmességük, kedvességük tárházából egyetlen példa: A plenáris ülés végén elhangzott egy felhívás: Koszorúzzuk meg Melocco Miklós Mátyás király emlékművét! S a formális koszorúzási ünnepség bensőséges hargulatú informális ünneppé vált, mert az ülésről kitóduló tömeget csinos ifjú hölgyek serege várta, mindannyiunk kezébe nyomva egy-egy szál virágot. A koszorút tehát virággal kísérhette a könyvtáros csapat a megéjtően szép szoborhoz. Ugye elhiszi nekem a kedves Olvasó, hogy fokozta az ünnepi hangulatot a korhű öltözékben előadott reneszánsz muzsika, fiatal, lelkes fehérvári zenészek tolmácsolásában? C s o ó r i S á n d o r is megtisztelte jelenlétével ezt a kis ünnepséget, aki fergeteges tapsvihár kíséretében vehette át a plenáris ülésen átadott Fitz József díjat.

Az ígért szubjektivitás felment az alól, hogy beszámoljak a vándorgyűlés váltakozó színvonalú előadásairól. Inkább a jól szervezett kiállítás t á s t d í c s é r e m, ahol naprakész információból, gazdag anyagból tájékozódhatott a "pénzes" könyvtáros. Ízelítőül egy önkényes válogatás a kiállító cégek listájából: Blackwell; Dabis Gesellschaft für Datenbank Informationssysteme mgH; Európa Publications Limited; ÉTK, Országgyűlési Könyvtár, OMIKK, Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár, TÉKA.

Jó érzés volt látni "otthonos" arcképeket is ezen a kiállításon. Gerő Péter, Lux Zoltán nem lebecsülendő érdeklődés közepette adott hírt házunk tájáról.

A hivatalos program utolsó, harmadik napja a társadalomtudományi szekcióé volt, melyen dr. S o m k u t i G a b r i e l l a elnökölt. Megint csak a megígért szubjektív hang teszi lehetővé számomra, hogy kiemeljem szerepét élményeim közül. Tiszta, őszinte, patoszmentes hangja most is fülemben cseng. Szavainak súlyát őszinte hite, embersége, kultúrája adta meg.

Azután jött a délután a maga zavarbaejtő választékával. Mert mit tegyen az ember, ha a felkínált hármas választékból minden érdeklő? Egyezséget köt Muzslai Julival, hogy helyette is meghallgatja Zöld Ferencet a könyvkiadás gondjairól, (Z.F. nem jelent meg, az előadás elmaradt) és marad még típrógni valója. Tácot (Gorsium) válasszam F i t z J e n ő előadásával, avagy a V i d e o t o n könyvtárának megtekintését, CD lemezgyártási ismertetéssel, zenei bemutatóval? Tác mellett döntöttem, de a véletlen közbeszólt. A vándorgyűlés - vélhetőleg egyetlen pontosan kezdődő programja - elvitte a régészet szerelmeseit nélkülem. De ott lehetett-e hagyni a kedves fehérvári kollégákat, akik boldogan, büszkén

mutogatták könyvtárukat, osztották meg örömeiket, gondjaikat az érdeklődőkkel? (A gépkocsikkal viszont elment Csomor Tibor kollégánk, s remélhetőleg színes diával kárpótol mindannyiunkat.)

Maradt tehát számomra a V i d e o t o n. Nem akarom sajnáltatni magam. A bőrség zavarát sikerült kiválóan leküzdenem. Odakinn 40 C° árnyékban. Én kényelmes fotelban, majdnem légkondicionált körülmények között hallgatom S z é k e l y A n d r á s előadását a CD kiadás művészeti problémáiról, csodálatos zenei illusztrációkkal. Mégiscsak mázlista vagyok. A zenei könyvtárosok nemcsak vajtfulűek, de kitűnő látásuk is van. Ők észrevették a plakátokat, én itt tudtam meg, hogy a Műv. Ház autóbusza kiviszi az érdeklődőket Sukoróra K o l o s s I s t v á n orgonaművész hangversenyére. Abban a templomban, - ahol a szabadságharc pákozdsukorói csatáját megelőző haditanácskozás folyt - Bachot, Kodályt, César Francot hallgatok, Csányi László kormánybiztos réztáblával megjelölt helyén ülve. Azt hittem, ez a nap már nem fokozható élményanyagban. Tévedtem. H a n s - P e t e r G e h ú r, az IFLA elnöke - átadva magát a koncert hangulatának és a táj varázsának, az autóbusz teljes közönségét vacsorára invitálta.

Osztrákok, németek, magyarok keveredünk a Magyar Király különtermében U alakban terített asztalnál. Mint a "régis szép Monarchia" idejében, csak a fakultabb nyelvtudással? Az egymástól fényévnnyi távolságban lévő egzisztenciális, szakmai háttérrel rendelkező "azonos foglalkozásúak"-at mégis összekötötte valami? Ki tudja? Az estének varázsa, hangulata volt, mindezek ellenére.

A negyedik nap már teljesen fakultatív és önköltséges volt. Ki-ki hazautazhatott, rövidebb, hosszabb kirándulási program részese lehetett. Én az utóbbit választottam. Idegenvezetőink múzeológus és könyvtáros kollégák voltak, hivatásuk, szakértelmük, emberségük csúcsán. Köszönet illeti mindannyiukat.

Rohanó világunkban Székesfehérvár az egyik tipikusan átutazó város. Ki ne rohogott volna rajta, mellette keresztül? Világútlevéllel a zsebünkben, egyre szűkülő anyagi lehetőségeinkkel fedezzük fel az ősi királyvárost és vidékét! Még megtekinthető a II. világháborús emlékkiállítás, állandó kiállítása van Schaár Erzsébetnek... És a fehérvári kollégák olcsó szálláslehetőség felkeresésére is ígéretet tettek.

Biztos vagyok benne, hogy szavukon foghatók.

II. ORSZÁGOS BIBLIOGRÁFIAI ÉRTEKEZLET

Nem vállalkozom e cikk keretében a háromnapos debreceni értekezlet minden témakörre kiterjedő, részletes ismertetésére, inkább az ott szerzett tapasztalataimat, impresszióimat szeretném közzétenni, kiemelve szűkebb szakterületem, a helytörténeti bibliográfia gondjait. A részletes beszámolónak azért sem lenne értelme, mivel a **K ö n y v t á r i F i g y e l ő** különszámában az érdeklődők az elhangzott előadásokat, hozzászólásokat és az ajánlások szövegét elolvashatják majd.

Megvallom, hogy e nyárvégi értekezletre kissé ambivalens érzésekkel mentem el, mert úgy tapasztalom, hogy bibliográfiai munkáink további sorsa az utóbbi időben egyre bizonytalanabbá vált, s a "hogyan tovább" kérdésre többnyire nem is tudjuk a biztos választ.

Az 1961-es Gödöllőn rendezett I. Országos Bibliográfiai Értekezlet óta közel harminc év telt el, s bár ez idő alatt különféle fórumokon többször is megvitatták a szakmai és módszertani kérdéseket, összefoglaló értékelésre, a bibliográfiai munkálatok koordinálására nem került sor.

Az egyik fő cél tehát az összegzés, az elmúlt 30 év bibliográfiai termésének kritikai értékelése volt. Az **O r s z á g o s S z é c h é n y i K ö n y v t á r** munkatársai felvázolták a magyar nemzeti bibliográfia kurrens és retrospektív eredményeit, a számítógépes feldolgozás sikereit és kudarcait, a központi forrástájékoztatás /ezen belül a központi katalógus/ szakmai problémáit. Megismerhettük a 20. századi külföldi magyar személyiségek biográfiai adattárát, az ún. Hungarika névkatasztert. A **s z a k b i b l i o g r á f i a i** szekció előadói a társadalom- és természettudományi terület bibliográfiáit rendszerezték, gondjait elemezték, míg a **h e l y t ö r t é n e t i** szekcióban a műfaj múltjának és közelmúltjának, valamint a Budapest gyűjtemény bibliográfiai műhelymunkálatainak áttekintésére került sor. Megemlítésre méltó **V i c z i á n J á n o s** lexikonszerkesztő kritikai hangvételű előadása, amelyben az elmúlt 40 év életrajzi lexikonjait és adattárait bírálta nemcsak a használhatóság, hanem a tudományos színvonal kritériumai szerint is.

L i s z t e s L á s z l ó bevezetőben az elért eredményekről beszélt. A gödöllői konferencia után, a hatvanas évek végétől kezdve a bibliográfiai munka kiteljesedésének időszakában a különböző szakterületeken több kiváló kurrens és retrospektív bibliográfia látott napvilágot. A Budapest gyűj-

temény a helytörténeti műhelyek közül elsőnek készítette el a város történetének bibliográfiáját (hét kötetben), majd a megyei könyvtárak nagy része nekilátott a helyi sajtóbibliográfiák összeállításának, a szűkebb páriára vonatkozó anyag feltárásának.

Az értékes művek mellett minden területen, így a helytörténeti bibliográfiák között is, sok gyenge színvonalú, öncélú kiadvány született. **K o r o m p a i G á b o r n é t** idézve "Elapróztuk a feladatokat: időben és térben, de még a bibliográfia tárgyában is igyekeztünk leszűkíteni köreinket. A válogatás felelősségteljes és komoly szakmai próbáját kikerültük. A 'válogatott' jelző nem tartalmi munkára utalt sok esetben, inkább védekező címke volt. A bibliográfia műfaja összemósodott eseménynaptárak, szöveggyűjtemények műfajával. A retrospektív kiadványok száma aránytalanul kevés volt, s azok többsége is a közelmúltra koncentrált..."

Több előadás hangsúlyozta, hogy az elmúlt időszak bibliográfiái inkább egyéni vagy kisebb közösségi teljesítmények voltak, mint országosan összehangolt munka eredményei, ennek következtében az egyes kiadványok között sok átfedés jelentkezett, míg több szakterület feltárásával adós maradt a szakma.

Az elmúlt évtizedek és a jelenleg is fennálló helyzet neuralgikus pontjait talán **B o r s o s n é Z é t é n y A n g é l a** előadása alapján összegezhetnénk a legjobban /bár a többi előadó külön-külön több helyen kapcsolódott ezekhez/. Szerinte "hiányzik

- a hagyományok továbbélése,
- a modern bibliográfus ill. tájékoztatási szakemberképzés,
- a felhasználói igény felkeltése,
- a bibliográfus műhelyek kiépítése,
- a bibliográfusi munka elismerése, presztízsének megteremtése,
- a tájékoztató rendszerek kiépítésének szervezett támogatása és összefogása,
- megbízható és informatív tájékoztatás a tájékoztatásról,
- a nagy külföldi tájékoztató rendszerekhez való csatlakozás ösztönzése és kiterjesztése, hogy ezekben a magyar szakirodalom valóban reprezentálja a magyar tudomány eredményeit."

Elengedhetetlenül szükséges, hogy egymás könyvtárait, kiadványait, munkamódszereit, gépesítési gyakorlatát a jelenleginél jobban ismerjük. Ez a konferencia főként nemzeti könyvtárunk számítógépes műhelymunkálataiba adott betekintést, más könyvtárak ilyen irányú törekvéseit rövidebben mutatta

be. Ebben természetesen a szakajtó folyamatos figyelemmel kísérése, egymás intézményeinek gyakoribb felkeresése is segítségünkre lehet, a jelenlegihez hasonló országos értekezlet azonban mindenképpen átfogóbb képet nyújt, s a közvetlen párbeszéd lehetőségét is megteremti.

Minden előadás, hozzászólás sürgette a koordináció szükségességét, s az ajánlások között is helyet kapott az az igény, hogy jöjjön létre egy, a forrástájékoztatást összefogó központ, amely köré a könyvtárak hálózatként csatlakoznának. Egy központi bibliográfiai intézet létrehozása mint vágyalom szerepelt a hozzászólásokban, s ha ez jelenleg nem is reális cél, a tervezett, vagy készülő bibliográfiák munkálatairól való folyamatos tájékoztatás mindannyiunk közös érdeke lenne.

Az értekezlet ajánlásai között központi helyet foglalt el a bibliográfiai és egyéb tájékoztató munkák modernizálása, szá-

mítógépes adatbázisok létrehozásának, illetve az ezek közötti kapcsolat megteremtésének szükségessége. A hagyományos módon készülő bibliográfiák köre valószínűleg beszűkül a jövőben /elsősorban a már megindult retrospektív feltárásokra korlátozódik/, míg a naprakész, gyors tájékoztatást igénylő kurrens bibliográfiákat és egyéb adattárakat ajánlatos lenne számítógép segítségével előállítani.

A helytörténeti szekcióban több hozzászóló hangsúlyozta, hogy szükséges lenne a szakterület könyvtáraiban - a Budapest gyűjteményben elvégzetthez hasonló - igényfelmérést készíteni a gyűjtemények állományára, kiadványaira vonatkozóan. Jobban kell ismerünk a kutatók, a használók igényeit, munkánkkal kapcsolatos elvárásaikat, hogy magasabb színvonalú, időtálló kiadványok és egyéb tájékoztató eszközök segítségével szakmánk presztizsét is megteremtsük.

Sántháné Antal Sára

MIT TEGYÜNK?

Amikor rokonaim és üzletfeleim kérdésére /Mi is vagy te ott az új munkahelyeden?/ azt kellett válaszolnom: "szakmai koordinátor," a választ általában tréfás bosszankodás fogadta. Olyan blikkfangosan hangzik - nyilván annyit jelent: egy szalmaszálat sem tesz keresztbe.

Pedig ez nem így van. Dolgom sokösszetevőjű. Nem azért, mintha biztosan és körülhatároltan tudnám, hogy mi a dolgom. Az a tevékenységi kör, amelyet örököltem, már rég nem volt pontosítva. A volt HFO "mindenes" szerepet játszott; ennek előnyeivel /vezette és szervezte a hálózatot/ és hátrányaival /minden problémával hozzá fordultak - olyannal is, ami nem is tartozott volna a hatáskörébe/. A HFO homogenizált maga is: az érdekek, felfogások közvetítése szűrőként keresztül folyt: a szabályzatok és előírások szűrőjén.

Ennek vége. Az új szerkezet: Ellenőrzési csoport és négy szakreferens. Mint az utóbbiak közül az egyik, fél év után úgy lá-

tom, hogy feladatom nem az irányítás, a döntés konkretizálása és továbbítása, hanem annak előkészítése a kezdeményezések, az érdekek, az előrelátható fogadtatások alapján. Mediális funkció az enyém.

A döntések végigvitele és számonkérése eddig a HFO dolga volt; jogkörei és feladatai most megoszlottak. Egyrészt a demokratizálás szellemében a hálózat egyes /főleg anyagi/ kérdéseiben a Hálózati Tanács /a főkönyvtár-igazgatók grémiuma/ tesz javaslatot, másrészt /főleg szakmai/ döntések meghozatalához a kerületek vezetői kaptak jogosítványt, s a KESZ is vállalt át feladatot az örökségből. Az elsőre példa a beszerzési keretek felosztása, a másodikra a szolgáltatások bővítése; végül a KESZ-ben működő bizottság alkotja az ÁLGYA-jelzeteiket.

Fél év után, ahogy világosodik lassacskán az elmém és kiismerem magam viszonyainkban, a következőkben látom az intézet és benne a szakmai koordinátor helyzetét, feladatait.

Könyvtárunk anyagi gondjai közismer-tek. E restriktív időszakban kiéleződnek és heveny formában törnek ki az érdekek által kiváltott indulatok. Ha nincs elég pénz, rögtön azt nézem, a másoknak honnan van. A hálózatban megerősödtek a centrifugális tendenciák. Miután az újonnan létrejövő önkormányzatok nem garantálhatják az egységes szakmai követelmények teljesítését a könyvtárakban és a finanszírozás rendjében elfoglalt hely előkelőségét, a szervezet belső megújítására továbbra is törekedve /e folyamat nem zárult le - remélem!/ erőm latba az egység mellett vetem. Ideálom a szövetségi könyvtár-rendszer. Ez afféle horizontális közvetítést kíván: a hídverő funkcióját osztja rám /is/.

Magyarországon /a világ e felében/ mindig volt "lent" és "fent". A "lentiek" alávétetteként fogják fel magukat, ennek megfelelően mást tartanak feladatuknak, mint a "fentiek". S nemkülönben a "fentiek", sőt. A függőleges pólusok közötti közvetítést nagyon fontosnak tartom.

Egy szervezet organikussága /mely egyben kohéziója is/ leginkább az információ-áramlás gyorsaságától, szélességétől és sugarasságától függ. Ez az intézmény /is/ idült információ-hiányban szenved annak ellenére, hogy történtek lépések felszámolása érdekében, /a különböző fórumok felállítására gondolok/. Mindenki tart valamitől, bizonytalan /nem tudja, mit tartanak róla/, csak fél füllel hall erről-arról, nem ismeri a viszonyokat. Az érdekcsoport titokban ülészik, a dolgozók a "hivatalos"-tól eltérő érdekvédelmi és szakmai tanácsának előkészületei illegálisban folynak. Vajon ki tudja, hogy a VI. kerületi dolgozói szinte önerőből gyönyörűvé varázsolták könyvtárukat? S ki, hogy pénzért kölcsönöznek?

Az információ dőljön; majd megtalálja a maga helyét, ahová beépülhet. Ha nincs kérdés - indukálni kell: a válasszal.

Nemcsak az információk hiánya-hiányossága és nemcsak a centrifugáló érdekek közvetítésének problémái mutatják, hogy szükséges lenne egy közfórum. Itt, amellet, hogy mint idegen testet, kilökné a szervezet magából a megoldatlan, gennyesedő munkaügyi, szakmai etc. csomókat, nyilvánosságra hozva azokat, mód nyílna felvetni-megvitatni a munkánkat általában megszabó kérdéseket is. Példák: új Szervezeti és Működési Szabályzatra volna szükségünk; főkönyvtári rendszerünk reformra szorul; sokat segítené egy tudományosan kidolgozott és viszonyainkra adaptált létszám- és egy ugyanilyen, a beszerzési keretek elosztására alkalmas modell.

E fórum létrejöhetne úgy is, hogy a meglevőt /Intézményi Tanács/ formáljuk át. Legyen kevésbé korporációs; vagyis ütőképebb: minden és mindenki kerüljön a nyilvánosság elé.

Az intézményben megindult peresztrojka /osztályok átszervezése illetve megszüntetése, tanácsok létrehozása/ egyre jelentősebb kontrollját teszi lehetővé a felső vezetésnek. Ez persze szélsőségekkel is jár; no de mindent tanulni kell. A közössé váló döntések felé tett lépések folytatandók - a kerületekben, a központ osztályain. Miért ne működhetne a maga kis fóruma által szabályozottan minden középszintű egység?

* * *

Folytathatnám. Van mit tenni. Van mire javaslatot tenni. Született javaslattevő vagyok.

Somogyi József

NYILVÁNOSSÁG

- Befejeződtek az intézmény ö t é - v e s /stratégia/ t e r v é n e k előmunkálatai. Kiss Jenő főigazgató és Papp István főigazgató-helyettes a vélemények, ötletek begyűjtése végett végiglátogatta a kerületeket, a központi könyvtár osztályait.

- A v i d e ó k a z e t t a - k ö l - c s ö n z é s i rendszer letéti formáját vitatták meg augusztus végén az Intézményi Tanács tagjai, majd külön a főkönyvtár igazgatók. Az utóbbiak értekezletin hosszas és heves vita alakult ki elsősorban a gazdasági feltételek körül. Végeredmény: a rendszerbe intézményi hitellel és frissen belépők bevételük 50%-ával fizetik vissza az indulótőkét képező kölcsönt /így mintegy fél év alatt letudható/, s ezután már anyagilag is érdekelték lesznek a helyi dolgozók. Dön-

tés született a rendszerbe lépés üteméről, hiszen harminc fölött van a résztvenni szándékozó kölcsönzőhelyek száma. Az első tizenötben előreláthatólag október második hetében megindulhat a kölcsönzés.

A vita egyébként is élmény volt a résztvevőknek: előrehaladtával demokratizálódott. A gazdasági igazgató és az egymástól is eltérő érdekű főkönyvtár-igazgatók partnereké tudtak válni - egymást egyre jobban akceptálva. Az utóbbi értekezleten jelentős módosító javaslat került a tervezetbe: a csatlakozás önkéntessége.

- Az augusztusi igazgatói értekezleten számolt be Deák Sándor gazdasági igazgató f é l é v e s m é r l e g ü n k r ő 1, mely szerint jobban állunk, mint azt az év elején gondoltuk volna. Jelenleg mintegy

4 millió forint többletünk van az évi költségvetési tervünkhöz képest. Ebből 1 millió dokumentum-beszerezési pótkeret lesz.

- E pótkeret felosztására a Hálózati Tanács ülésén tétetett javaslat. A központi könyvtár 150, a hálózat 850 ezer forintot kap. Az utóbbi összegből a kerületek olyan arányban részesülnek, ahogy az egész évi beszerzési keretükből.

- Növeli még a könyvtárosaink keretét a kollektori lektetésből visszaszármazó százalék /750 ezer forint/. A felosztási elv: a lektetések aránya.

- A III. kerület ősszel megüresedő főkönyvtár-igazgatói székébe a pályázatok elbírálása alapján Kovács Verona /Ellenőrzési Csoport/ jutott.

- Még egy könyvtárral kevesebb. Szeptember elsején bezártuk a nagyon magasra emelt bérleti díjú XXII/4. fiókot, mely a Kerületi Ifjúsági és Művelődési Központban működött.

- Ellenben, Biztató tárgyalások folynak a helyi tanáccsal annak érdekében, hogy megszerezzük a XIV. kerület főkönyvtárának a Kassák Művelődési Házat. A jelenlegi, Bosnyák utcai könyvtár eladási árából fedeznénk felújítását, átalakítását.

- Talán sikerül hasonló módon hozzájutnunk a XV. kerületi Eötvös utcai volt MSZMP-székházhoz /esetleg annak egy részéhez/. Itt szintén új, nagy alapterületű, színvonalas főkönyvtár kialakítása a cél. A tatarozás és egyéb munkák költségeit abból fedeznénk, hogy megszüntetnénk a Mosolygó A. utcai jelen főkönyvtárat, a XV/1. és

XV/4. fiókokat /az utóbbi gyermekrezslegét is/. Általános szakmai törekvése a vezetésnek, hogy sok apró, szórt színvonalú fiókocská helyett kevesebb, de nagyobb és nívósabb könyvtárunk legyen.

- Ugyanezen időben /augusztus 21-23./ ült össze a II. Országos Bibliográfiai Értekezlet Debrecenben. Könyvtárunkat Csomor Tibor és Sántha Tiborné /Budapest gyűjtemény/, valamint Szabó Józsefné /Szerzeményezési és Feldolgozó Osztály/, Tóth Sándorné /VII. kerület/, továbbá e sorok írója képviselte. Az értekezlet nem hozott látványos eredményeket. /Ld. cikkünket a számban/.

- Intézetünk talán legjelentősebb reklám-eredménye az augusztus 29-én a központban megtartott sajtótájékoztató. Mintegy 30 újságtól voltak jelen. A TV2 műsoridejéből kapott is hat percet főigazgatónk. /Bővebben ld. Földszintes szolgáltatások c. cikkünket/.

A sajtótájékoztató másik bejelentése a Soros Alapítvány és a USIS /az USA Tájékoztatási Szolgálat/ által támogatott Továbbtanulási Tájékoztató Központ létrejötte, melyről már adtunk hírt.

A FSZEK munkástanácsának létrehozása volt a témája annak a megbeszélésnek, mely 12 résztvevővel folyt le szeptember 12-én a Központi Könyvtárban.

Sj.

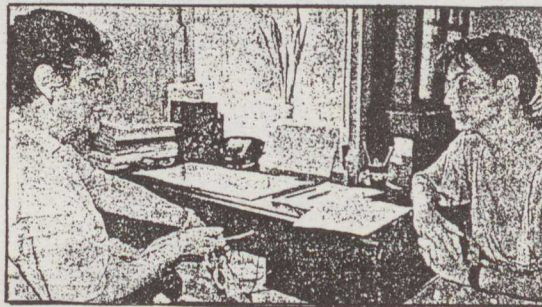
HÍRÜNK A VILÁGBAN

A kelet-európaiaknak pénzre volna szükségük ahhoz, hogy Nyugaton tanulhassanak, mondja a The New York Times július 18-i számában megjelent cikk. Közben a legfőbb akadállyal indítja mondanóját, beszámol a felfokozott érdeklődésről, amely a korábbi utazási korlátozások feloldásával ebben a térségben támadt az amerikai egyetemek iránt. Míg a 89-90-es tanévben 2.850 kelet-európai járt amerikai intézményekbe, - java részük már képzett kutató, - jelenleg mind többen akarják kint kezdeni egyetemi tanulmányaikat.

Azért létesítettek információk központokat az érdekelt országokban, - s itt név szerint könyvtárunk is szerepel, - hogy ehhez az ismereteket biztosítani tudják.

Megszólal Amerikába készülő diák, érdekelt szülő, de azok a tisztségviselők is, akik a felsőoktatással és a külföldi diákokkal foglalkoznak Amerikában. Mindkét oldal-

ról elhangzanak az érvek a kinti tanulás előnyei mellett. Részint fontos olyan tudást elsajátítani, amelyet az új gazdasági és társadalmi berendezkedés megkíván, másrészt viszont kívánatos a közeledés a keleti országokhoz a közvetlen, élő kapcsolatok segítségével.

A kép a könyvtár továbbtanulási tájékoztató központját mutatja, működés közben.

Nyári oktatási hírek

- Az MKE XXII. Vándorgyűlésére intézményünk 8 munkatársat delegált. Résztvettünk a vándorgyűlés szakmai bemutatóján is a TEXTAR adatbázis kezelő programmal./Ld. cikkünket e számban/.

- Július elején az idén is megrendezték Ásotthalmon az országos könyvtáros tábort. Könyvtárunkból a tábor munkájában Nyúzó Eszter vett részt.

- Az MKE Gyerekkönyvtáros Szekciója és a szentendrei Művelődési Központ és Könyvtár közös szervezésében egyhetes továbbképzést tartottak az újabb pedagógiai irányzatok, közöttük a Waldorf-iskola módszereinek bemutatására. Intézményünket Szász Ilona (X. ker.) és Csák Éva (XXI. ker.) képviselte.

Külföldi út

Az IFLA ezúttal Stockholmban rendezte meg 56. konferenciáját. Központi téma volt: Könyvtárak: Információval a tudásért. Kiss Jenő főigazgató és Papp István főigazgató-helyettes kapott meghívást a konferencia rendezvényeire. Kiss Jenő előadását a Könyvtári Figyelő fogja közölni.

Nemzetközi kapcsolatok

Július 16-20. között könyvtárunk vendége volt a bukaresti Mihali Sadoveanu Városi Könyvtár igazgatója, Gheorghe Buluta és munkatársa, Cornelia Olteanu.

Személyi hírek

Szerkesztőségünk tisztelettel gratulál Hiripi Lajosnének magas szakmai kitüntetése, a Szabó Ervin Díj elnyerése alkalmából. A vele készült interjú közlését következő számunkban kezdjük meg.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Pályázatot hirdetünk a Központi Ellátó Szolgálat osztályvezetői állásra.

A pályázóknak szakirányú, felsőfokú végzettséggel és legalább 5 éves szakmai gyakorlattal és nyelvtudással kell rendelkezniük. Az osztályvezetői szerződés három évre szól, amely többször megismételhető.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- részletes szakmai önéletrajzot
- publikációs jegyzéket
- vezetői munkára vonatkozó elképzeléseket
- szakképzettséget, nyelvtudást tanúsító oklevél másolatát.

Bérezés megegyezés szerint.

A pályázat benyújtásának határideje: a közzétételtől számított 14 nap.

Az álláshely 1990. december 1-től foglalható el.

A pályázatot a könyvtár személyzeti vezetőjéhez kell benyújtani.

Budapest, 1990. szeptember 14.

Kiss Jenő
főigazgató

Új munkatársak

Tamás Tibor könyvtáros IX. ker., Koppány Péterné könyvtáros IV. ker., Ötvös Ágnes könyvtáros XIII. ker., Horváth Tímea könyvtáros XX. ker., Boros Andrea könyvtáros Olvasószolg. főosztály, Nyers Erika könyvtáros IV. ker., Sass Kálmánné könyvtáros I. ker. és Fábri Zsuzsa könyvtáros XVII. kerület.

* * *

Át helyezés

Krecsmári Lászlóné könyvtáros VII. ker. könyvtárból a XII. ker. könyvtárba, Marosvölgyi Andrea könyvtáros a Helyettesítési csoportból a KESZ-be, Grallert Izabella könyvtáros a XI. ker. főkönyvtárból a Számgép. csoportba, Hullán Zsuzsa könyvtárost az V. ker. könyvtárból a VI. ker. könyvtárba.

* * *

Kilépők

Antal Benedekné csop.vez. nyugdíjazás miatt, Gelléri Józsefné nyugdíjazás miatt, Kovács Attila könyvtáros, Gajda Anita könyvtáros, Dóczi Mária könyvtáros, Szőke Angéla fiókkönyvtár vezető, Ladányi Ágnes könyvtáros, Zsolnai Ferencné könyvtáros, Nagy Emese könyvtáros, Laczkó Andrea könyvtáros, dr. Kovács Dénesné nyugdíjazás miatt és Lovas Zoltánné nyugdíjazás miatt.